

PVS ziet nieuwe wet ‘Kwaliteitsborging voor het bouwen’ als belangrijke stap vooruit

Het PVS (zie kader) ziet de komst van de nieuwe wet ‘Kwaliteitsborging voor het bouwen’ met vertrouwen tegemoet. Er is zeker nog een aantal aandachtspunten, maar wij verwachten dat de beoogde stelselwijziging een belangrijke stap vooruit is en tot een betere bouwkwaliteit zal leiden. Wij zien als belangrijkste wijzigingen van het nieuwe stelsel de heldere verantwoordelijkheid die de bouwer krijgt plus de daarop aansluitende aansprakelijkheid en de andere rol van toezicht; van ‘opzichter’ naar kwaliteitsborger en van ‘vooraf’ naar ‘achteraf’. Van een voorafgaande toets tijdens de plan-fase naar een borgingstraject van plan-fase tot en met oplevering. Hiermee wordt de conformiteit aan de bouwregelgeving, aan private kwaliteitseisen en aan specifieke projecteisen van het gerealiseerde bouwwerk zeker gesteld.

Het Platform Voorbereiding Stelselherziening (PVS) bestaat uit 30 brancheorganisaties in en rond de bouw. Organisaties van bouwbedrijven, toeleveranciers, verzekeraars, kwaliteitsborgers en kennisinstituten.
[\[http://www.stelselherziening.nu/deelnemers.html\]](http://www.stelselherziening.nu/deelnemers.html)

Ons vertrouwen wordt gesterkt door het succes van de ruim een decennium geleden ingezette gewijzigde aanpak in grote infrastructurele en utiliteitsbouwprojecten. De introductie van nieuwe, geïntegreerde contractmodellen, zoals Publiek Private Samenwerking (PPS) en vooral de Design en Construct-contractmodellen, hadden als consequentie dat de bouwer eenduidig verantwoordelijk en aansprakelijk werd voor deze projecten. De veranderingen hebben geleid tot nieuwe heldere posities, rollen en verantwoordelijkheden in deze tak van de bouw; zowel voor opdrachtgevers en ontwerpers als voor bouwers en toeleveranciers. Bouwende partijen hebben hun verantwoordelijkheid genomen en geven actief invulling aan kwaliteitszorg. In deze markt toetst een onafhankelijke borger, de Technical Inspection Services (TIS) het ontwerp en de realisatie van het project. Dat biedt de verzekeraars de mogelijkheid om een *Verborgen Gebreken Verzekering* (een ‘first party’- bouwverzekering) af te geven. Deze werkwijze is niet meer weg te denken op dit type projecten en kan gezien worden als een omvangrijke en succesvolle pilot voor de verbeteringen die de Wkb beoogt. De bouwer is verantwoordelijk, de rechtspositie van de opdrachtgever is verbeterd en de verzekeraar is bereid om op basis van de geleverde private borging een aantal belangrijke restrisico’s over te nemen.

Het PVS vertrouwt er op dat, met de komst van de nieuwe wet en voorgenomen wijziging van het BW, nu een zelfde omslag in de andere takken van de bouw zal plaatsvinden, zoals in de woningbouw en kleinere utiliteitsbouw. Maar ook bij andere, meer complexe bouwwerken kan deze systematiek een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteitsborging.

De taken en verantwoordelijkheden van de huidige en nieuwe actoren zullen in het nieuwe stelsel fundamenteel anders zijn dan voorheen. Een kwaliteitsborger is geen handhaver en daarmee geen vervanger van Bouw- en Woningtoezicht in haar traditioneel opereren. De afgifte van de ingebruikname-vergunning blijft voorbehouden aan het bevoegd gezag. Handhaving in de zin van de wet mag en kan niet verwacht worden van een kwaliteitsborger. De bouwer wordt eenduidig verantwoordelijk / aansprakelijk voor het bouwwerk dat hij oplevert door een wijziging van het BW. Daarmee wordt de positie van de bouwconsument versterkt, een belangrijk streven van de minister dat door het PVS van harte wordt ondersteund.

De markt bewijst, door middel van pilots, in staat te zijn om adequate instrumenten te ontwikkelen en kwaliteitsborgers op basis daarvan te kwalificeren. Onder andere op basis van een door PVS opgesteld programma van eisen is al een kwaliteitsborgingsinstrument ontwikkeld. Dit instrument

bevat een op het bouwbesluit en private eisen toegespitst risicomodel. Dit maakt het toepasbaar voor alle gevolgklassen en alle typen bouwwerken. Het steunt mede op nu al operationele kwaliteitsborging op product-, proces- en persoon-niveau. Zo wordt voorkomen dat in de kwaliteitsborging doublures, en daarmee onnodige stapeling van kosten, ontstaan. Tegelijk wordt hiermee recht gedaan aan de kwaliteitsborging waar de sector reeds decennia in heeft geïnvesteerd. Het instrument geniet het vertrouwen van verzekeringsmaatschappijen die in staat zijn op basis ervan 'first party'-objectverzekeringen aan te bieden. Zo'n verzekering omvat niet alleen een 10-jarige dekking voor eventuele gebreken in de constructieve delen van een bouwwerk, maar ook voor de schil, installaties en prestatienormen.

Een dergelijke 'first party'-verzekering biedt grote voordelen voor de bouwconsument, omdat die zich bij gebreken direct tot de verzekeraar kan richten. Tegelijkertijd kan de bouwer afzien van zijn borgstelling van 5%, die hij onder het huidige stelsel gedurende minimaal 3 maanden gestand dient te doen.

De ruim 30 branche-organisaties verenigd in het PVS staan dus positief tegenover de nieuwe wet. Er zijn wel een aantal punten die het PVS graag onder uw aandacht brengt.

Aandachtspunten van het PVS

Onafhankelijkheid

Wij achten onafhankelijkheid van kwaliteitsborger t.o.v. de ontwerper, de bouwer en de opdrachtgever van essentieel belang. Het is echter wenselijk om de mate van onafhankelijkheid een functie te laten zijn van de risico's die geborgd dienen te worden. De ISO norm 17020 biedt hiervoor hanteerbare kaders. Voor de hoogste gevolgklasse zijn de strikte eisen conform de erkenningsregeling voor TIS'sen wenselijk.

De huidige voorstellen zijn wat ons betreft op dit punt nog te diffuus.

Vakmanschap

Vakmanschap vormt een aspect waarvoor primair binnen een instrument de eindtermen moeten worden vormgegeven. Het instrument bepaalt immers de uiteindelijke kaders waarbinnen de borger zijn taak dient uit te voeren. Het verdient echter aanbeveling om generiek een basisniveau/ondergrens vast te stellen voor de kwaliteitsborger. De instrumentbeheerders kunnen vervolgens de specifieke, additionele eisen t.b.v. hun instrument hierop afstemmen. PVS is bereid hiervoor mede het initiatief te nemen, in samenwerking met de potentiële instrumentbeheerders en organisaties.

Doublures in borging door de overheid / Level playing field

Vanzelfsprekend zal de nieuwe Toelatingsorganisatie moeten zeker stellen dat instrumenten voldoen aan de eisen. PVS ondersteunt het idee dat *reality checks* daar een bijdrage aan kunnen leveren. PVS vraagt echter aandacht voor mogelijke doublures die kunnen ontstaan. Zo zullen product-, proces- en persoonscertificatie deels óók onder toezicht staan van de Raad van Accreditatie, de zuster-ZBO van de nieuwe Toelatingsorganisatie. Het gevaar is reëel dat er geen sprake zal zijn van een voor de markt wenselijk level playing field tussen de onderscheiden instrumenten. Hoe de overheid dit gaat voorkomen is vooralsnog onduidelijk.

Zorgvuldigheid in communicatie

De Wkb heeft als consequentie dat taken, diensten en verantwoordelijkheden van betrokken partijen wijzigen en worden overgedragen. Dat maakt alle bij deze operatie betrokken partijen in beginsel kwetsbaar. Vragen komen op: "Waarom verliest de ene partij een taak of verantwoordelijkheid?" en, aan de andere, kant "Is die partij wel in staat om deze nieuwe rol op te pakken?"

Nodig is een uiterst zorgvuldige communicatie rond de Wkb waarbij reacties als "Ik heb er eens naar gekeken maar ik heb dingen gezien die jij niet hebt gezien!" voorkomen moeten worden.

Als referentiekader voor communicatie moeten de doelstellingen van de stelselherziening centraal staan! Onder andere:

- Is de rechtspositie van de consument verbeterd?
- Heeft de bouwer intrinsiek meer aandacht voor de kwaliteit?
- Is er een toename van as build bouwwerken welke voldoen aan de bouwregelgeving?

Om het aanloop- en implementatieproces naar de Wkb 'smooth' te laten verlopen, bepleit het PVS extra zorgvuldige communicatie.

Fasering en planning implementatie

De wet kent inmiddels een langdurig en zorgvuldig voorbereidingstraject, waarbij in een voortdurende interactie de markt is betrokken. PVS wil zeker geen concessies doen aan deze zorgvuldigheid maar vraagt wel aandacht voor het implementatietraject dat resteert voor instrumentaanbieders en kwaliteitsborgers. De markt dient zorgvuldig haar instrumentarium en kwalificatie van de kwaliteitsborgers af te stemmen op de eisen die worden opgenomen in de ministeriële regeling (MR). Hiervoor is een periode van naar verwachting zeker 9 maanden benodigd.

Opleverdossier

Een zekere standaardisering van de specificatie van het opleverdossier is wenselijk. Dit zal voor de gehele levensduur van het bouwwerk o.a. een erg belangrijk onderdeel vormen voor de kwaliteitsborging van toekomstige veranderingen in het bouwwerk?